

Nr 2.

Ankom till riksdagens kansli den 20 februari 1925 kl. 4 e. m.

Första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 2, i anledning av väckt motion om språkfrågans ordnande vid internationella sammankomster.

I en inom första kammaren väckt och till första kammarens första tillfälliga utskott för behandling hänvisad motion, nr 183, har herr *Lindhagen* hemställt, att riksdagen ville anhålla, att regeringen måtte:

1) taga initiativ till mellanfolkligt övertagande av ett rimligt, rättvist och framsynt ordnande av språkfrågan vid internationella kongresser och andra internationella sammankomster samt därigenom även giva en väckelse till världsspraksfrågans lösning; och

2) därvid exempelvis överväga och föreslå:

att vid varje sådan sammankomst i regel bestämmes högst tre nationella språk, på vilka förhandlingarna må äga rum;

att då sammankomst äger rum i ett land, vars språk ej ingår bland de således fastställda, yttranden även få hållas på det lands språk, där sammanträdet försiggår;

att vid alla sammankomster yttranden även få hållas på de varandra närstående världsspråken esperanto och reformesperanto (ido); samt

att översättningar av anföranden ej böra förekomma annat än beträffande yrkandena, såvida ej för visst fall sådant påyrkas.

I avseende å motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Förevarande motion har, enligt vad i motiveringen säges, liksom ett flertal andra av motionären vid föregående riksdagar väckta motioner, till syftemål att genom åtgärder från statsmakternas sida främja världsspraksidén. Senast vid 1924 års riksdag framfördes ifrågavarande spørgsmål av herr *Lindhagen* i hans i första kammaren väckta motion, nr 200, däri han hemställde, att riksdagen ville anhålla, att regeringen måtte taga initiativ (hos folkens förbund eller annorledes) till en förutsättningslös internationell utredning och överläggning för antagande genom mellanfolklig överenskommelse av ett världsspråk, avsett att inläras i alla världens skolor, ävensom till åtgärder för inrättandet av en

Utskottet.

internationell världsspråksakademi för övervakande av det antagna språkets utveckling och enhetlighet. Motionen remitterades till förberedande behandling av första kammarens första tillfälliga utskott, som i avgivet utlåtande, nr 2, på däri anförda grunder enhälligt hemställde om avlåtande av skrivelse till Kungl. Maj:t med anhållan, att Kungl. Maj:t täcktes, genom hänvändelse till Nationernas förbund eller annorledes, taga initiativ till en förutsättningslös internationell utredning och överläggning för antagande genom mellanfolklig överenskommelse av ett internationellt hjälpspråk. Av motiveringen framgår, att utskottet icke ansåg sig böra ingå på frågan, huruvida såsom hjälpspråk borde användas ett levande eller artificiellt språk, och än mindre huruvida i sistnämnda fall företräde borde lämnas åt något visst konstgjort språk. Med 39 röster mot 38 beslöt första kammaren bifalla sitt utskotts hemställan, varefter ärendet överlämnades till andra kammaren, som remitterade detsamma till sitt femte tillfälliga utskott. Detta tillstyrkte i avgivet utlåtande, nr 5, biträdande av första kammarens beslut. Mot utskottets beslut hade fyra ledamöter anmält reservation. Andra kammaren avtog med 49 röster mot 38 sitt utskotts hemställan.

De nu av motionären framlagda förslagen äro som synes av helt annat innehåll än det av honom vid förra årets riksdag gjorda yrkandet. De beröra detaljfrågan om vilka språk som lämpligen böra användas vid internationella sammankomster, samt huruvida översättningar där böra förekomma eller ej, och de skulle enligt utskottets mening ingalunda vara ägnade att främja världsspråksidéns syftemål, utan snarare tvärt om. Enligt det i motionens senare yrkande framställda förslaget skulle ej mindre än sex olika språk få gälla såsom officiella förhandlingsspråk vid internationella sammankomster i stället för tre, såsom nu vanligen är fallet, medan översättningar i regel ej skulle få förekomma vid desamma. En sådan anordning skulle uppenbarligen icke bidra att minska de nuvarande svårigheterna, utan skulle verka i rakt motsatt riktning. Språkfrängseln vid dylika sammankomster bleve blott ytterligare stegrad, och möjligheten till internationellt samarbete och internationell förståelse än mer förminskad.

Motionärens yrkande, att riksdagen skulle söka åstadkomma ett svenskt regeringsinitiativ till ordnande av språkfrågan vid internationella sammankomster, kan utskottet icke heller biträda. Hithörande frågor synas lämpligen böra väckas inom de olika internationella sammanslutningar, som anordna ifrågasvarande sammankomster. Så torde exempelvis, då motionären särskilt tyckes hava haft Interparlamentariska Unionens konferenser i tankarna, den svenska riksdagens interparlamentariska grupp hava kunnat utgöra ett lämpligt forum för framförande av motionärens förslag.

På grund av vad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att förevarande motion icke måtte till någon första kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 20 februari 1925.

På utskottets vägnar:
IVAN PAULI.

Närvarande vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet: herrar *Pauli*, *Vrang*, fröken *Hesselgren*,* herrar *Magnuson*, *Clemetson*,* *von Stockenström* och *Schedin*.*

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.
